

Es tracta d'això

Oracions com *Ara parlen d'això*, *No es recorden d'això* o *Encara es gloriegen d'això*, traeixen generalment la influència del castellà, el qual, no posseint la partícula pronominal *en* o una forma equivalent que pugui substituir els grups nominals esmentats abans, quan han de fer de complement d'un verb que regeix la preposició *de*, sol recórrer a un pronom fort (el qual, és clar, ha d'anar precedit per la preposició). Però en català, en el cas indicat, el sistema més normal és de recórrer al pronom *en*, amb què aquelles oracions es construirien així: *Ara en parlen*, *No se'n recorden* i *Encara se'n gloriegen*. Això no vol pas dir que, en certs casos, el que convingui no sigui precisament l'ús d'un pronom fort: quan, tal com s'esdevé amb tots els pronoms forts, té una funció més semàntica o significativa que no pas gramatical, és a dir, quan convé no perquè la frase sigui gramaticalment perfecta sinó perquè la seva presència hi introdueix un nou element de significació, normalment marcant una exclusió. Així, *Es recorden* és una frase gramaticalment imperfecta (incompleta: llevat del cas en què indica acció recíproca), *Se'n recorden* significa "Es recorden del fet que acabem d'esmentar" i *Es recorden d'això* vol dir "Es recorden de tal o tal fet i no de tal o tal altre". La diferència entre l'ús del pronom feble i el pronom fort és encara més evident si comparen dues construccions com *No en parlo* i *No parlo d'això*. Hi ha, encara, les frases emfàtiques en què es combinen tots dos procediments: *No en parlo, d'això!*

Però ja sabem que en la llengua sempre hi ha casos especials i, per tant, hi pot haver verbs que tot i regir la preposició *de* no admetin la substitució dels complements introduïts per aquesta preposició pel pronom *en*. Com a reacció contra l'oblit cada cop més general de l'ús d'aquest pronom en la llengua parlada, se n'observa un abús en la llengua escrita. Veiem, així, que no l'admet la frase impersonal *tractar-se* (*d'alguna cosa*): *Es tracta del que havíem convingut*, *Es tracta de tornar-ho a intentar*, *No es tracta de les seves manies*. Com que tampoc no és possible d'ometre o sobreentendre el complement d'aquestes oracions —*Es tracta* és una frase impossible—, s'ha de substituir necessàriament per un pronom fort, normalment *això*: *Es tracta d'això*, *No es tracta d'això*. I, és clar, quan es tracta de designacions personals, *Es tracta de mi*, *No es tracta de tu*.

Albert Jané